

Projecte per a la creació de

**L'INSTITUT DE RECERCA I
INNOVACIÓ EDUCATIVA (IRIE)**

**Com a institut de la Universitat de les Illes
Balears (UIB) i la Conselleria d'Educació,
Cultura i Universitats (CECU) del Govern de
les Illes Balears**

Índex

1. PRESENTACIÓ	4
2. JUSTIFICACIÓ.....	5
3. ANTECEDENTS	13
4. CALENDARI DE CREACIÓ DE L'INSTITUT	15
5. CARACTERÍSTIQUES GENERALS DE L'INSTITUT	16
6. FINALITATS I OBJECTIUS.....	17
7. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA.....	18
7.1. ORGANIGRAMA	18
7.2. ÒRGANS DE GOVERN, DE DIRECCIÓ I DE CONSULTA	19
7.2.1. Consell rector.....	19
7.2.2. Consell de l'Institut.....	21
7.2.3. Claustre científic de l'institut	22
7.2.4. Director de l'IRIE	22
7.2.5. Subdirector i secretari	23
7.2.6. Consell assessor.....	23
7.2.7. Consell científic assessor extern	23
7.3. ÀREES I GRUPS DE RECERCA.....	23
7.3.1. Àrees de recerca.....	23
7.3.2. Grups de recerca	24
8. ÀREES TRANSVERSALS	29
8.1. ÀREA DE SUPORT	29
8.2. ÀREA DE DIFUSIÓ	32
8.3. ÀREA DE FORMACIÓ	35
9. RECURSOS HUMANS	36

10. RECURSOS MATERIALS	37
11. COORDINACIÓ I COL·LABORACIÓ	38
12. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	39
13. LEGISLACIÓ	40

1. PRESENTACIÓ

"La investigació educativa ha de ser una activitat científica i, per tant, formal, sistemàtica, controlada, empírica i objectiva. Ha de posseir els atributs del mètode científic. El seu objectiu bàsic ha de ser aportar explicacions raonables dels fets o fenòmens estudiats amb la finalitat de contribuir a la creació d'un corpus coherent de coneixements; és a dir, ha de proposar-se produir informació necessària per introduir millores en l'educació" (Tejedor, 2004, 62).

La proposta que presentam es fonamenta en la necessitat de potenciar la investigació bàsica i aplicada a les Illes Balears per tal de fer efectiva una millora de l'educació (formal i no formal) i de la formació.

La realitat balear del segle XXI és conformada per una miscel·lània polièdrica de persones d'orígens, històries i realitats culturals i educatives diferents. Aquest panorama complex i dinàmic difereix molt de la societat que l'any 1978 va encobeir el naixement de la Universitat de les Illes Balears, una institució que avui, tres dècades després, mostra una solvència docent i investigadora de primer nivell.

Les Illes Balears varen assolir les competències en matèria d'educació l'any 1997, moment a partir del qual, amb la publicació de normativa pròpia i la creació de serveis i programes, ha anat configurant una experiència educativa arrelada al nostre entorn.

El present segle es perfila com una etapa amb importants exigències i dificultats pel que fa a l'educació i la formació. Aquest fet duu associada la necessitat, per una banda, de crear un corpus investigador coherent quant a forma i coordinat amb les necessitats de la pràctica educativa pel que fa a contingut, i per l'altra, de millorar la formació inicial i permanent dels docents. De fet, la recerca ha començat a esdevenir un element fonamental per a la formació contínua dels docents en els països més avançats i, a parer dels experts, amb resultats bastant satisfactoris. El cas de Finlàndia n'és un exemple. El seu model es basa en un docent que coneix i domina la investigació bàsica i aplicada, es desenvolupa tant en el seu entorn proper com a nivell internacional, però també es basa en un docent que incorpora l'activitat investigadora al seu propi treball: "Ello implica que aprendan, en primer lugar, a adoptar hacia su trabajo un enfoque analítico y creativo; en segundo, a sacar conclusiones basadas en sus observaciones y experiencias; y, en tercero, a desarrollar sus entornos de enseñanza-aprendizaje de una forma sistemática" (Niemi & Jakku-Sihvonen, 2011, 65).

En aquesta proposta presentam una justificació i els antecedents de la creació de l'institut, les característiques generals, els objectius i l'estructura organitzativa, amb les unitats i serveis amb què comptaria l'Institut de Recerca i Innovació Educativa (IRIE).

2. JUSTIFICACIÓ

L'interès per la millora educativa i formativa no és patrimoni de cap institució ni de cap col·lectiu. Es tracta d'una necessitat i d'una prioritat compartida per tota la societat. És per això que cap institució o col·lectiu no pot fer front a la globalitat d'aquest repte de forma aïllada. Si entenem que la recerca és un dels motors fonamentals per fer possible la millora educativa, entendrem també que si volem assolir l'excel·lència dels processos de recerca bàsica i aplicada a la nostra comunitat hem de partir de la col·laboració estreta entre tots els agents socials implicats.

Sens dubte són dues les institucions que, en el nostre context, tenen les competències per liderar una iniciativa d'aquestes característiques. Es tracta de la Universitat de les Illes Balears i de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats.

La Llei Orgànica d'Universitats (LOU), quan detalla les funcions de la universitat, indica que "realitza el servei públic de l'educació superior mitjançant la investigació, la docència i l'estudi" (LOU, Títol preliminar, article 1).

Però la LOU encara va més lluny, quan destaca la importància de transferir el coneixement fruit de la recerca i el treball coordinat amb els altres agents de recerca: *"Junto a la investigación básica, la Universidad deberá impulsar la transferencia al sector productivo de los resultados de su investigación en coordinación y complementariedad con los demás agentes del sistema de ciencia y tecnología"* (LOU, preàmbul).

D'acord amb la LOE, una de les funcions del professorat no universitari és "La recerca, l'experimentació i la millora contínua dels processos d'ensenyament corresponent" (LOE, capítol I, article 91). Així mateix indica que els poders públics han d'afavorir, entre d'altres aspectes, "la investigació, l'experimentació i la renovació educativa" (LOE Capítol I, article 2).

D'acord amb això, la Universitat de les Illes Balears (UIB) i la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats (CECU) compten amb el personal investigador necessari per abordar la tasca investigadora. Ara bé, la història ens ensenya que el treball aïllat de les distintes institucions no garanteix la transferència del coneixement i, per tant, no possibilita l'aplicació de les recerques a la pràctica educativa i formativa.

Així, la universitat no és un element extern a la societat, ben al contrari: n'és un dels components i dedica els seus esforços a treballar per superar els aspectes susceptibles de millora en tots els àmbits de la vida humana.

I és que tota la tasca docent, investigadora, instigadora del compromís i de la reflexió que se genera en el si de la UIB i de qualsevol universitat del món només cobra sentit si pot dreçar-se i, alhora, retornar a la societat en la qual s'incardina. Per altra banda, la recerca des de la pràctica moltes vegades necessita d'un corpus teòric i d'investigació bàsica que sovint s'escapa de les possibilitats dels professionals de la docència. La investigació en humanitats només és vàlida si és investigació *per a*, si cerca millorar una situació de partida, compassar les possibilitats de tots els ciutadans i ajudar a dissenyar un panorama social més humà.

La investigació educativa no té sentit al marge del sistema educatiu global ni del conjunt de la societat "... la investigació educativa no es pot reduir únicament a necessitats acadèmiques, a les orientacions polítiques i científiques, al mimetisme d'escoles i autors o a modes efímeres. La investigació educativa ha de respondre a les necessitats i a les demandes educatives existents; i sobre aquest enfocament cal consolidar les diverses tradicions científicoeducatives..." (March, 2004, p. 191).

La transferència –i transferència bidireccional– de coneixements entre la resta d'estaments implicats en el sistema educatiu, els responsables polítics i els ciutadans en general i la universitat esdevé un element essencial del perquè de la tasca investigadora: la recerca es fa necessària per donar respostes a plantejaments concrets que emergeixen de situacions reals i properes. I és *per i juntament amb* aquesta realitat pròxima i concreta que han de treballar el conjunt de grups de recerca educativa que acull la Universitat i els col·lectius de docents de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats. Cal una solució de continuïtat, una xarxa de connexions fluïda entre el món real i l'investigador, perquè un i altre es fan solidaris i mútuament necessaris.

"... es necesario establecer mejores puentes de comunicación entre la investigación y la práctica educativa pese a las dificultades de una insuficiente financiación, escasa demanda, diferencias de intereses y a lo poco atractivo de los medios divulgativos. Es decir, los investigadores han de esforzarse por participar más activamente en la formación inicial de maestros y profesores así como conectar la investigación a la práctica a través de la implicación de los docentes en el diseño y ejecución de proyectos" (De la Orden y Mafokozi, 1999, 27)

En aquesta línia cal destacar les propostes de Colom (2005) que, amb l'objectiu de millorar el sistema de recerca a les Illes Balears, entre d'altres aspectes, proposa:

- Millorar, i en tot cas fer possible, les relacions entre sistema escolar i sistema universitari.

- En aquest sentit, integrar membres del sistema educatiu en els equips de recerca de la Universitat i viceversa.
- Aconseguir una transferència acurada entre el món universitari i el món professional de la pedagogia.
- Això suposaria fer participar en la recerca educativa el personal implicat en el món professional de l'educació.
- Aconseguir, per tant, d'altres llicenciats que es dediquen a la docència que investiguin i desenvolupin tesis doctorals de caire pedagògic.
- A la vegada, i de forma semblant, caldria també establir una transferència continuada entre el món institucional de l'educació (a qualsevol nivell) i les institucions polítiques implicades en l'àmbit educatiu.
- Seria molt interessant establir transferències entre els grups de recerca i els àmbits propis de la pràctica educativa.

I aquesta interdependència és la que empeny el sistema a crear instituts de recerca educativa, que forneixin els grups de recerca de la motivació necessària per avançar en la reflexió i, alhora, que millorin de manera real i tangible el sistema educatiu i, en conseqüència, la societat. A parer dels experts "... es fa palesa la relació entre polítiques educatives de millora i polítiques de recerca" (Colom, 2005, p. 271). I més quan estudis sobre resultats en matèria de competències bàsiques (PISA, IAQSE, etc.) vénen a confirmar que no hi ha una relació estricta i directa entre inversions i resultats (millora del sistema educatiu), cosa que implica la necessitat de conèixer amb precisió quines són les correlacions entre factors socials (econòmics, sociopolítics, etc.) i resultats, és a dir: la recerca és necessària per a l'aplicació de mesures correctores.

La legislació actual sobre la creació d'instituts de recerca ens permet treballar en aquest sentit mitjançant la creació de l'IRIE com a institut de la UIB i la CECU.

De fet, des de l'any 2001, amb l'aprovació de la LOU i amb les modificacions posteriors, aquests instituts són els instruments fonamentals per lligar la recerca amb la pràctica: *"... el impulso decidido de la vinculación entre la investigación universitaria y el entorno productivo del sistema de ciencia y tecnología a través de la creación de institutos mixtos de investigación, que permitirán una relación directa entre los agentes de dicho sistema. Asimismo, se prevé*

potenciar los mecanismos de intercambio de personal investigador entre el sistema universitario y el productivo" (LOU, preàmbul).

D'acord amb la LOU, els instituts universitaris de recerca són centres dedicats a la recerca científica i tècnica o a la creació artística. Poden organitzar i desenvolupar programes i estudis de doctorat i de postgrau segons els procediments que prevegin els seus estatuts, i proporcionar assessorament tècnic en l'àmbit de les seves competències. Els instituts universitaris de recerca es regeixen per la LOU, pels seus estatuts, conveni de creació o d'adscripció, si s'escau, i per les normes pròpies (LOU, cap. I, article 10.1)

En l'àmbit internacional els instituts de recerca són la referència fonamental de la recerca educativa tant pel que fa a la recerca i desenvolupament del sistema educatiu (que inclou tots els nivells educatius i formatius) com per l'enriquiment que suposa investigar juntament amb altres instituts similars, ja que la col·laboració internacional permet, mitjançant l'intercanvi d'investigadors i la realització de projectes conjunts, treballar amb grups i institucions líders en la recerca educativa en tots els continents.¹

La UIB, tot seguint les orientacions de la LOU, així com els seus propis estatuts, que dediquen tot el capítol 2 a la recerca, aposta de manera decidida per impulsar la tasca investigadora del seu personal docent.

Així, seguint la línia iniciada anys enrere en altres àrees de coneixement², i ateses tant l'emergència com la maduresa investigadora dels grups de recerca ja consolidats, que dediquen els seus esforços al món educatiu en general i al de les Illes Balears en particular, creu necessari vertebrar aquesta tasca científica amb la creació d'un institut de recerca per tal de potenciar la investigació i la innovació en els camps de l'educació i la formació. Aquest

¹ Arreu del món trobam molts d'Instituts de recerca prestigiosos. A mode d'exemple en citam alguns: Finnish Institute for Educational Research (Finlàndia) vegeu: <http://ktl.jyu.fi/ktl/english/introduction>; Center of Educational Research (Alemanya) vegeu: <http://www.mpib-berlin.mpg.de/en/research/concluded-areas/educational-research>; l'Institut of Education (Regne Unit), vegeu: <http://www.ioe.ac.uk/>; Australian Council for Educational Research (Austràlia) vegeu: <http://www.acer.edu.au/>; National Center for Research (Ucla, Los Angeles EEUU) vegeu: <http://www.cse.ucla.edu/index.php>; Institut international de recherche et de formation Education et développement (França) vegeu: <http://base.d-p-h.info/fr/fiches/premierdph/fiche-premierdph-668.html>; Institut de Recherche sur l'Éducation: sociologie et économie de l'éducation (França) vegeu: <http://iredu.u-bourgogne.fr/>; Institut de Recherche et de Documentation Pédagogique (Suïssa) vegeu: <http://www.irdp.ch/>; International Institute for Research and Education (Holanda) vegeu: <http://www.iire.org/>. A l'Estat espanyol hem de destacar l'Institut de Recerca Educativa (Girona) vegeu: <http://www.udg.edu/RecercaEducativa/Presentacio/tabid/11246/language/ca-ES/Default.aspx>; el Instituto Universitario de Ciencias de la Educación (Salamanca) vegeu: <http://iuce.usal.es/>; el Instituto Universitario de Investigación (UNED, Madrid) vegeu: http://www.uam.es/servicios/apoyodocencia/ice/http://portal.uned.es/portal/page?_pageid=93,559488,93_20500104&_dad=portal&_schema=PORTAL; el Instituto Universitario de Ciencias de la Educación en la Universidad Autónoma de Madrid (Madrid) vegeu: Instituto Universitario de Investigación en Psicología de los Recursos Humanos, del Desarrollo organizacional y de la Calidad de Vida Laboral (València) vegeu: <http://www.uv.es/~idocal/>. Com podem observar, alguns instituts de ciències de l'educació de l'Estat espanyol ja han realitzat la transformació en institut de recerca universitària, i s'han adaptat, d'aquesta manera, a les funcions que la legislació i la societat actualment demanden a una institució d'aquest tipus.

² Actualment la UIB compta amb dos instituts mixtos: l'IUNICS, creat l'any 2002 i l'IFISC, creat el 2007; i tres instituts propis: l'IMEDEA, creat el 1985; el CRE UIB-Sa Nostra, creat l'any 2007, i l'IAC3, creat l'any 2008. Per a més informació vegeu <http://www.uib.es/lauib/Estructura/Instituts/>;

institut ha de facilitar als grups d'investigadors una plataforma de suport tècnic i, alhora, n'ha de vehicular la transferència i la difusió de les descobertes científiques.

March (2004), Colom (2005), Oliver (2006) i també Orte i Pascual (2007), analitzen la situació de la recerca a les Illes Balears. Ens ofereixen les reflexions que, en moments diferents i des de perspectives individuals, ens ajuden a concloure la ja inajornable necessitat de vertebrar la investigació en matèria d'educació a les Illes Balears. Dels resultats dels esmentats estudis no podem deixar de destacar que, tot i els escassos recursos econòmics que s'hi han dedicat fins al dia d'avui, la producció, encara que en molts de casos sigui desconeguda a casa nostra, ha estat i és molt rellevant.

Les conclusions dels experts, a més, coincideixen a recomanar el caràcter pluriinstitucional de la recerca educativa, ja que la implicació de més d'un protagonista del sector educatiu ha de garantir la transferència de sabers, però també de sensibilitats, inquietuds i intencions, necessària per a la coherència del sistema.

Però la creació d'un institut de les dues institucions cabdals per a la recerca i la innovació a les Illes Balears ha de tenir, sens dubte, dos punts de partida fonamentals: l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la UIB i el Servei d'Innovació de la CECU.

L'ICE de la UIB³ com a organisme propi de la Universitat que exerceix les funcions d'investigació educativa, formació del professorat, informació i difusió d'experiències d'interès pedagògic i d'assessorament tècnic del professorat i als centres per a la planificació i la innovació educatives (reglament de l'Institut de Ciències de l'Educació de la UIB, article 1 FOU, acord normatiu de 3 de febrer de 2010) aporta una experiència i una estructura fonamental per al desenvolupament d'una institució d'aquestes característiques.

De fet, Oliver (2006) ja recomanava la creació d'instituts de recerca educativa que fomentassin la investigació en un sentit ampli i multidisciplinari. I ja apuntava: *"L'existència de l'Institut de Ciències de l'Educació és una bona oportunitat per iniciar aquesta tasca des d'una institució ja existent"* (Oliver, 2006 p. 342).

Per altra banda, l'existència del Servei d'Innovació Educativa per part de la CECU, amb una dilatada experiència en el suport a la recerca educativa per part dels docents en actiu, el foment de la innovació educativa, el manteniment del Servei de Material Didàctic i Divulgació Educativa i de l'Arxiu i Museu de l'Educació de les Illes Balears, entre d'altres aspectes, ens

³ L'ICE de les Illes Balears fou creat l'any 1977 com a delegació de l'ICE de la Universitat de Barcelona i l'any 1982 passà a dependre de la ja creada Universitat de les Illes Balears.

aporta un bagatge de gestió i foment de la recerca i la innovació des de la pràctica que, sens dubte, és fonamental per a la creació de l'institut.

La inspecció educativa, que des de principis de segle XX té encomanada la tasca de millorar la qualificació docent, juntament amb la de supervisar, controlar i assessorar els docents, ha d'esdevenir un element fonamental per al futur de la recerca educativa.

Els Centres de Professors, amb vint-i-cinc anys d'història, juntament amb el Servei de Formació del Professorat de la CECU, han esdevingut un element fonamental per a la formació d'un docent investigador sobre la pràctica, per tant, la seva experiència i posterior coordinació i cooperació hauran d'esdevenir fonamentals per a la construcció de l'IRIE.

La confluència de les dues institucions i de totes les unitats, serveis i grups dedicats a la recerca i la innovació ha de ser garantia per a l'aplicabilitat dels resultats en un determinat context. Creiem, per tant, que l'IRIE contribuirà a sistematitzar, relacionar i fer efectiva la relació entre la recerca (bàsica i aplicada), la transferència de coneixement, la pràctica educativa i la innovació docent, tal com presenta Teixidor en la figura següent:

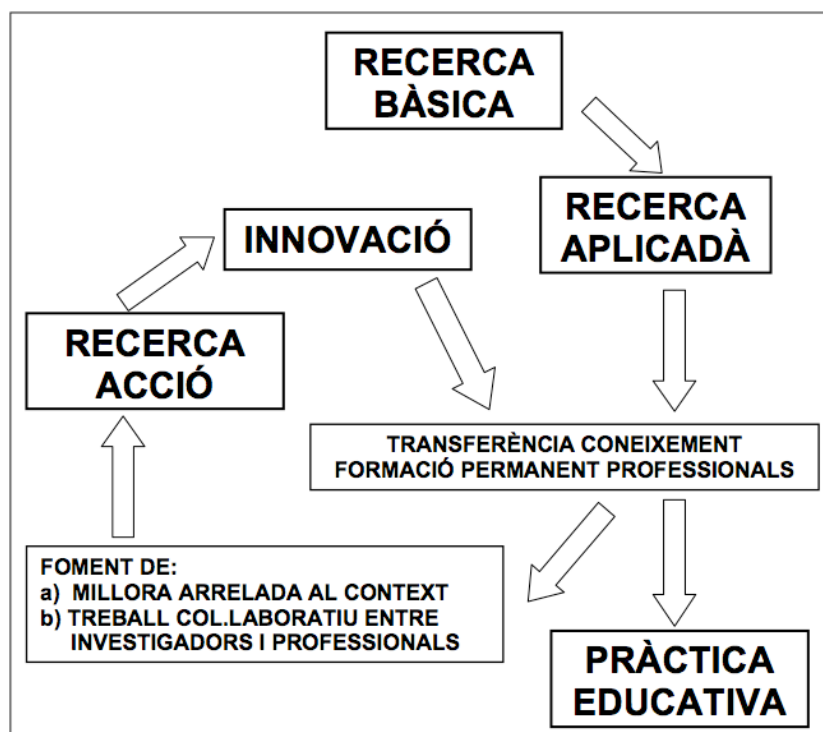

Figura 1. Modalitats de Recerca Educativa i Transferència de Coneixement (Font: Teixidor, 2006)

Finalment, creiem que l'IRIE s'ha de situar en les noves tendències en el marc de la recerca i la transferència del coneixement i té tres referents fonamentals: l'europeu, l'Estat espanyol i les Illes Balears.

Pel que fa a Europa, el Consell Europeu de Lisboa, celebrat l'any 2000, va destacar la importància de la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació per a la cohesió, el creixement econòmic i l'ocupació. L'any 2005, amb el llançament de *l'Estratègia de Lisboa* renovada, posa l'èmfasi en les accions a desenvolupar i en destaca el creixement (fomenta el coneixement i la innovació i augmenta les inversions en recerca i desenvolupament, facilita la innovació, implanta les *Tecnologies de la Informació i la Comunicació*, l'ús sostenible dels recursos i contribueix a la creació d'una base industrial europea sòlida) de més i millors llocs de treball i millor governament.

En aquest marc el "Programa marc per a la Innovació i la Competitivitat" (CIP) (2007-2013), pretén donar resposta als objectius de l'estratègia de Lisboa renovada, mitjançant mesures a favor de la competitivitat i de la capacitat innovadora dins la Unió Europea. Aquest programa emfasitza la importància de la cooperació entre els organismes públics de recerca i les empreses, la mobilitat dels investigadors i el reforçament de les polítiques de creació i de manteniment de grans infraestructures científiques tecnològiques.

En aquesta línia, la Unió Europea va crear l'any 2007 *l'European Research Council*, la primera institució europea que fomenta projectes d'investigació fonamental basats en l'excel·lència científica⁴. L'any 2008 es va crear *l'European Institute of Technology* amb intenció de fer front al dèficit d'innovació europeu i amb l'objectiu de potenciar el creixement sostenible i la competitivitat. De moment té com a temes prioritaris d'investigació el canvi climàtic, les tecnologies d'energia sostenible i les tecnologies de la informació i la comunicació, però està previst que, en breu, augmenti les línies d'investigació.

En el document *Los investigadores en el espacio Europeo de Investigación: una profesión con múltiples carreras* (Comisión de las Comunidades Europeas, 2003) es defensen els avantatges d'organitzar la recerca mitjançant vincles entre la investigació aplicada i la investigació fonamental, i es tenen en compte les tres dimensions: l'ensenyament, la recerca i els aspectes relatius a la pràctica (transferència de coneixement, innovació, etc.). El mateix document fa palesa la importància de la formació dels investigadors en el marc dels instituts universitaris de recerca.

⁴ Per a més informació vegeu: <http://erc.europa.eu/index.cfm?fuseaction=page.display&topicID=513>

Respecte als instituts de recerca, el *Frascati Manual* (OCDE, 2002)⁵ destaca que les universitats han estat tradicionalment els principals centres d'investigació. No obstant això, destaca que quan les universitats han volgut ampliar les seves activitats d'I+D en àmbits específics, han creat els instituts de recerca. Aquests instituts generalment són finançats pels governs o bé per fons privats d'entitats sense fins lucratiu, o pel sector empresarial.

L'esmentat manual, a l'hora de classificar les institucions de recerca de l'educació superior, en destaca les següents:

- Totes les universitats, centres tecnològics i altres institucions d'educació postsecundària, amb independència de les fonts de finançaments i estatus legals.
- Els instituts de recerca, els centres experimentals o hospitals, sota el control de les administracions o associats amb institucions d'educació superior.

Amb aquestes iniciatives Europa es posiciona en les noves tendències en el camp de la recerca caracteritzades per (a) la cooperació entre agents públics i privats, i (b) l'enfortiment de la capacitat de generar nou coneixement.

Pel que fa a l'Estat espanyol hem de destacar l'estratègia *Universidad 2015*⁶ del *Ministerio de Educación* per tal d'escometre els eixos estratègics de millora i modernització de la Universitat, proposats per la Comissió Europea. L'estratègia té com a punt de partida el desenvolupament de l'EEES i la coordinació de la I+D acadèmica en el marc de l'Espai Europeu d'Investigació.

L'IRIE ha de ser un element fonamental perquè la UIB treballi cap a un campus d'excel·lència internacional, ja que ha de treballar per aconseguir els objectius marcats pel *Ministerio de Educación* per a aquests tipus de campus:⁷

- Incrementar l'eficiència del sistema d'educació superior i d'I+D+I.
- Potenciar els vincles entre **universitat-ciutat-territori** per tal d'abordar els reptes socials i econòmics de la pròxima dècada.

⁵ Es tracta de la sisena edició del *Frascati Manual*, publicat per primer cop l'any 1963 per l'OCDE, amb l'objectiu d'establir recomanacions metodològiques i directrius per a millorar l'estadística en el camp de la I+D i s'ha convertit en un estàndard per a la realització d'estadístiques a nivell mundial. El manual també presenta definicions del camp de la recerca i classificacions de les activitats i institucions que la conformen, acceptades internacionalment.

⁶ Per a més informació vegeu: <http://www.educacion.gob.es/eu2015/la-eu2015/que-es.html>

⁷ Ministerio de Educación (2011). La contribución del talento universitario en el futuro de la España 2020. Internacionalización, Excelencia y Empleabilidad. Madrid: Ministerio de Educación. Gobierno de España. Disponible a: <http://www.educacion.gob.es/eu2015>

-Racionalitzar el mapa espanyol d'institucions relacionades amb les funcions del triangle del coneixement (educació-investigació-innovació) mitjançant aliances i agregacions estratègiques.

El Pla Nacional d'I+D+I és un instrument fonamental per potenciar la recerca, el desenvolupament i la innovació tecnològica a l'Estat espanyol, d'acord amb la *Ley de la Ciencia y en la Estrategia Nacional de Ciencia y Tecnología (ENCYT)*⁸. Per altra banda, cal destacar l'aprovació, el maig de 2011, de la Llei de la Ciència, la Tecnologia i la Innovació, que pretén dotar el sistema d'I+D+I d'un nou marc normatiu.

Quant a les Illes Balears, l'IRIE s'ha de contextualitzar en el marc del Pla de Ciència, Tecnologia i Innovació de les Illes Balears (2009-2012) (Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, 2008) i de la política integral que impulsa la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats en relació amb la Universitat de les Illes Balears.

3. ANTECEDENTS

D'entre els actuals grups de recerca consolidats o emergents existents a la UIB (124) n'hi ha denou que inclouen línies de recerca coincidents amb els objectius de l'IRIE, la qual cosa suposa el 15,32% dels grups de recerca de la UIB. Aquests grups seran convidats a participar en la creació de l'Institut. Per altra banda, l'ICE compta amb vint-i-quatre seminaris mixtos (UIB-CECU) susceptibles de ser reconvertits en grups de recerca associats i, fins i tot, alguns d'ells en grups de recerca emergents.

Els denou grups de recerca amb línies d'educació o formació pertanyen a vuit departaments distints de la UIB, dels devuit existents, la qual cosa, d'entrada, suposa la implicació del 44,44 % dels departaments. D'altra banda, aquests grups estan adscrits a cinc àrees de l'*Agencia Nacional de Evaluación y Prospectiva (ANEP)* distintes, de les vint-i-sis existents, i per tant, hi estan implicades el 19,2% del total de les àrees i el 23,8% de les àrees amb què compta la UIB.⁹

⁸ El Pla Nacional d'I+D+I actualment vigent és el 2008-2011. Per a més informació vegeu: <http://www.micinn.es/portal/site/MICINN/menuitem.7eeac5cd345b4f34f09dfd1001432ea0/?vgnextoid=83b192b9036c2210VgnVCM1000001d04140aRCRD>

⁹ Els grups de recerca de la UIB estan adscrits a 21 de les 26 àrees de l'ANEP.

Departament	Nombre de grups de recerca amb línies sobre educació i formació¹⁰
Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació	6
Pedagogia i Didàctiques Específiques	4
Psicologia	2
Filologia Espanyola, Moderna i Llatina	3
Economia de l'Empresa	1
Economia Aplicada	1
Biologia	1
Filosofia i Treball social	1
Total	19

Taula 1. Grups de recerca amb línies sobre educació i formació, per departaments - UIB

Àrea de l'ANEP	Nombre de grups de recerca amb línies sobre educació i formació
Ciències de l'Educació (EDUC)	9
Psicologia (PS)	2
Ciències Socials (CS)	2
Filologia i Filosofia (FFI)	4
Economia (ECO)	2
Total	19

Taula 2. Grups de recerca amb línies sobre educació i formació per àrees de l'ANEP

¹⁰ Els grups de recerca que compten amb investigadors de diversos departaments s'han assignat al Departament de l'Investigador Responsable.

Pel que fa a la composició, els grups de recerca (amb data de gener de 2012) compten amb un total de 116 investigadors (investigadors principals i membres), 87 dels quals són doctors (75%) i amb 69 investigadors col·laboradors, 27 dels quals són doctors (39,13%).

D'acord amb la resolució de la convocatòria per a grups competitius de la Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia de l'any 2011, la UIB compta amb sis grups de recerca competitius.

Departament	Nombre de grups de recerca competitius	Nom del grup de recerca
Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació	2	-Grup de Tecnologia Educativa (GTE) -Educació i Ciutadania (EIC)
Pedagogia i Didàctiques Específiques	2	-Investigació i formació educativa i social (GIFES) -Estudis d'història de l'educació
Psicologia	1	-Estudis de Gènere
Economia Aplicada	1	-4MAC. Recerca Turística i Educativa
Total		6

Taula 3. Grups de recerca competitius amb línies de recerca en educació i formació

4. CALENDARI DE CREACIÓ DE L'INSTITUT

El procés de creació de l'Institut requereix la realització d'un conjunt de tasques i requisits, que conformen quatre fases:

1a fase. Realització del projecte inicial i elaboració del conveni de col·laboració per a la creació de l'Institut (setembre de 2011-febrer de 2012). Aquesta fase ha d'incloure la signatura del conveni entre la UIB i la CECU.

2a Fase. A partir de febrer de 2012 i fins a setembre de 2012, a l'ICE començarà a funcionar un equip mixt UIB-CECU per tal d'activar-ne les primeres àrees i serveis. Al mateix temps s'elaborarà la memòria de creació de l'Institut i tota la documentació legal. En finalitzar aquest període es remetrà la sol·licitud de creació al vicerector d'investigació.

3a Fase. Del mes de setembre de 2012 al mes de febrer de 2013 es realitzarà la sol·licitud al vicerectorat competent en matèria d'investigació, l'exposició pública, l'aprovació per part del Consell de Direcció i l'avaluació externa per part de l'ANEP.

4a Fase. Del mes de febrer al mes de juny de 2013 es realitzaran els tràmits d'aprovació per part del Consell de Govern i del Consell Social.

Seguidament, i entre els mesos de juny i setembre de 2013, tenim previst que s'aprovi per part del Govern de les Illes Balears.

Finalment, a partir del mes de setembre de 2013, el nou institut, una vegada verificat, aprovat i amb el decret de creació publicat al BOIB, començarà a funcionar de forma successiva a partir de les unitats i serveis ja creats en la segona fase.

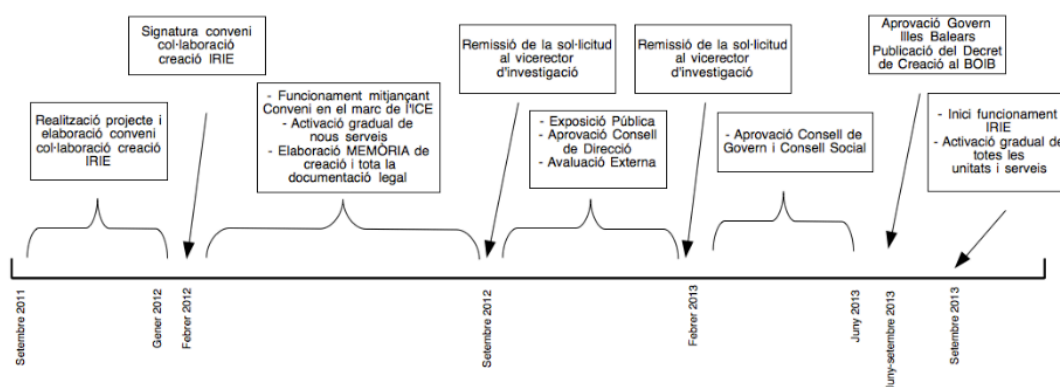

Figura 2. Calendari de creació

5. CARACTERÍSTIQUES GENERALS DE L'INSTITUT

Les dues institucions promotores de l'IRIE són la UIB i la CECU, no obstant això, l'interès social de la millora educativa a les Illes Balears és tan important que l'Institut ha de comptar amb la participació i el suport de totes les entitats i associacions socials: patronals educatives, empreses, tercer sector... Per això es vehicularan sistemes amb l'objectiu de fer possible tant el suport d'aquestes entitats i associacions (mitjançant participació econòmica o mitjançant convenis de col·laboració que permetin la recerca en els seus entorns professionals) com que elles rebin els resultats de les investigacions.

Per altra banda, es garantirà que tots els agents socials estiguin representats en el Consell Assessor de l'Institut, que esdevindrà un estament fonamental per a la participació, però també per prestigiar la recerca educativa en el nostre context.

6. FINALITATS I OBJECTIUS

L'IRIE es dedicarà a la investigació científica en els camps de l'educació i la formació, prestarà serveis de desenvolupament (transferència de coneixement) i també realitzarà activitats docents de tercer cicle universitari i cursos de postgrau en aquests mateixos àmbits.

Per al compliment d'aquesta finalitat, l'IRIE desenvoluparà els objectius següents:

1. Impulsar i coordinar la investigació científica en educació i formació, en particular la que duguin a terme els grups de recerca que l'integrin, tot partint del context educatiu de les Illes Balears.
2. Promoure la captació de recursos públics i privats, a fi d'obtenir mitjans complementaris a les possibles aportacions de les institucions participants.
3. Difondre els avenços científics que siguin resultat de les activitats de l'IRIE, a fi que siguin útils a la comunitat científica i a la societat. Difondre en tots els sectors relacionats amb l'educació i la formació la importància de la investigació científica d'excel·lència, no solament pel seu valor intrínsec, sinó també com un estímul i garantia del desenvolupament i millora dels sistemes educatius i formatius.
4. Promoure la preparació i la implementació de projectes i protocols dels grups d'investigació de l'IRIE i donar-hi suport.
5. Relacionar i coordinar la seva activitat investigadora amb la de centres i entitats homòlegs, estatals i estrangers, i participar en projectes d'investigació i programes d'activitats conjunts.
6. Relacionar i coordinar la seva activitat investigadora amb el sistema educatiu de les Illes Balears, el currículum i el desenvolupament que se'n fa als centres.
7. Assessorar tècnicament els professionals de qualssevol dels estaments i etapes del camp de l'educació i la formació, de manera que hi aportin la valoració científica necessària, suggereixi les recomanacions oportunes i faci el seguiment i la valoració de tot el procés a fi de millorar-ne els resultats.

8. Participar en activitats docents que portin a l'obtenció de títols propis de la Universitat de les Illes Balears i del grau de doctor, com també en activitats docents de formació continuada relacionades amb la investigació en educació i formació. Els cursos que es facin a l'IRIE amb aquest caràcter s'han d'ajustar a les normes de la Universitat de les Illes Balears vigents per a aquest tipus d'iniciatives, així com a les directrius d'acreditació de formació permanent de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats.

9. Qualsevol altra activitat que tingui per objecte fonamental complir les finalitats fundacionals de l'IRIE, del seu reglament i dels estatuts de la Universitat de les Illes Balears, com també col·laborar en l'exercici de les seves competències amb els òrgans de caràcter general de la Universitat, els seus instituts, facultats, escoles i departaments, i també amb la CECU.

7. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

7.1. ORGANIGRAMA

L'IRIE comptarà amb tres òrgans de govern (consell rector, consell de l'Institut i claustre científic), dos òrgans de consulta (consell assessor i consell científic assessor extern), un òrgan de direcció format pel director, el subdirector i el secretari, i diversos òrgans de gestió propis o de les institucions que conformen l'Institut. Per altra banda, l'element fonamental seran els grups de recerca, els quals estaran agrupats en àrees de recerca. L'IRIE comptarà amb tres àrees transversals, que donaran suport a tots els grups i que són:

- Àrea de suport
- Àrea de difusió
- Àrea de formació

Així mateix es comptarà amb una **carta de compromís amb la qualitat** i un codi ètic per a la investigació educativa.

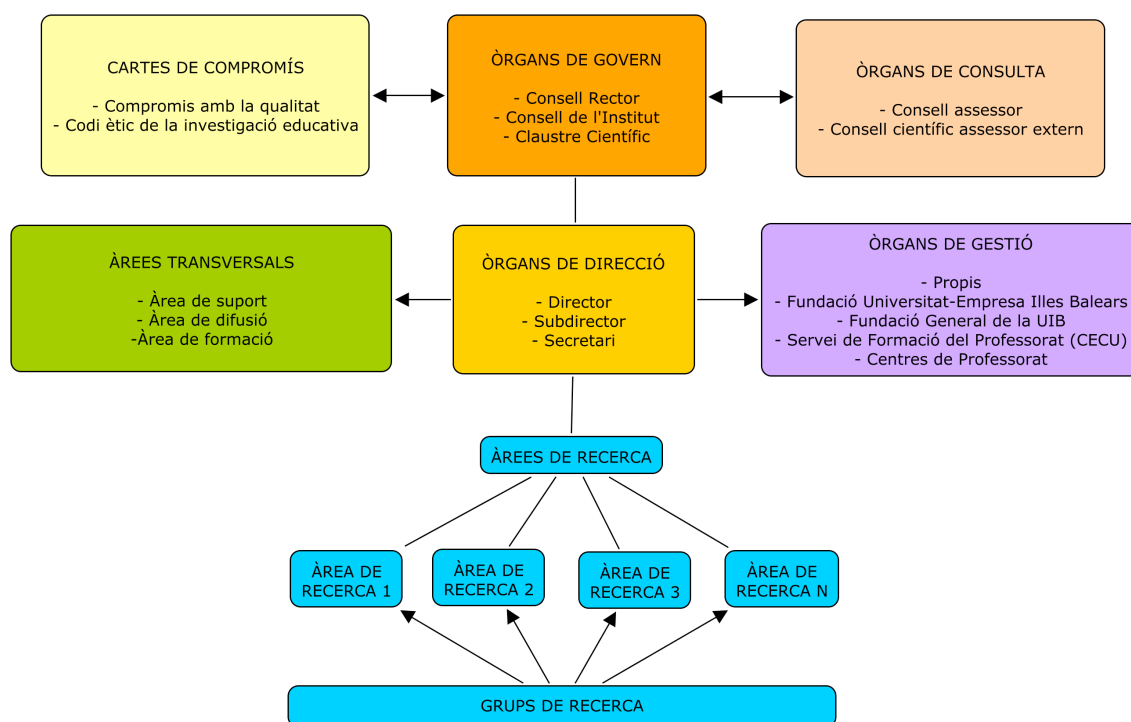

Figura 4. Organigrama

7.2. ÒRGANS DE GOVERN, DE DIRECCIÓ I DE CONSULTA

El govern de l'IRIE s'articularà a través dels òrgans següents:

- Col·legiats: consell rector, consell de l'Institut i claustre científic
- Unipersonals: director, subdirector i secretari
- De consulta: consell assessor i consell científic assessor extern

7.2.1. Consell rector

El **consell rector** estarà format pel **rector** i quatre representants de la UIB, el titular i tres representants de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats i un representant de la conselleria amb competència específica en recerca i desenvolupament.

El consell rector s'ha de reunir com a mínim dues vegades l'any, i tantes com ho demanin el president o els representants de les institucions.

Són funcions del consell rector:

- a) Ratificar convenis que, si escau, pugui subscriure l'IRIE.
- b) Aprovar el pressupost i els comptes anuals de l'IRIE, presentats a proposta del director de l'IRIE.
- c) Aprovar els objectius i el programa anual d'activitats de l'IRIE.
- d) Aprovar-ne la memòria anual.
- e) Proposar al rector de la Universitat de les Illes Balears el nomenament i el cessament del director de l'IRIE, d'acord amb la normativa existent.
- f) Ratificar els criteris relatius a la dinàmica de constitució de les àrees i els grups d'investigació i al reconeixement de la condició d'investigador de l'IRIE.
- g) Elevar al consell de govern de la UIB la modificació d'aquest reglament, amb l'informe previ de la comissió mixta de seguiment del conveni de creació de l'Institut.
- h) Aprovar l'adscripció o el cessament dels investigadors i grups d'investigació de l'Institut proposats pel Consell de l'Institut. Per fer-ho és necessària la majoria absoluta del Consell rector.
- i) Avaluar periòdicament les activitats d'investigació i docents de l'IRIE, mitjançant l'ajuda d'auditories externes, i aplicar-ne les recomanacions quan es consideri oportú.
- j) Les que els estatuts de la Universitat assignin al Consell dels instituts universitaris, quan sigui d'aplicació a aquest.
- k) Totes les altres qüestions i incidències que afectin el funcionament de l'IRIE.

El consell rector pot constituir, entre els seus membres, una comissió permanent. Les funcions d'aquesta comissió seran les que li delegui el consell rector.

El consell rector, per unanimitat, pot encomanar al consell de l'Institut l'execució de qualssevol de les funcions indicades abans.

El consell rector ha de tenir un president, un vicepresident i un secretari, a més dels vocals.

La presidència del consell rector correspon al rector de la UIB, i la vicepresidència, al titular de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats.

El president del consell rector gaudeix de la representació d'aquest consell i en dirigeix les deliberacions.

El vicepresident del consell rector ha de substituir el president en les seves funcions en cas d'incapacitat o absència.

El director de l'IRIE actua com a secretari del consell rector i com a tal estén acta de les sessions del consell, estén certificats dels acords adoptats amb el vistiplau del president i és el responsable de la documentació i de fer els tràmits preceptius. Té veu, però no vot.

7.2.2. Consell de l'Institut

És l'òrgan de participació dels membres de l'IRIE. És presidit pel director de l'IRIE i format pels coordinadors de cada àrea d'investigació.

Són funcions del consell de l'Institut proposar al consell rector, per mitjà del director:

- a) El desenvolupament dels convenis de l'IRIE
- b) El pressupost i els comptes anuals de l'IRIE
- c) Els objectius i el programa anual d'activitats de l'IRIE i l'avaluació del desenvolupament
- d) La constitució i modificació dels grups d'investigació
- e) El reconeixement i el cessament de la condició d'investigador de l'IRIE
- f) Les normes generals de selecció i contractació del personal
- g) Una terna d'investigadors per al nomenament del director de l'IRIE

El consell de l'Institut s'ha de reunir, almenys, trimestralment, i de forma extraordinària, a instàncies del consell rector, sempre que el convoqui el director de l'Institut o sempre que ho demanin la meitat més un dels seus membres.

Els acords del consell de l'Institut s'adopten per majoria dels presents convocats degudament, i les situacions d'empat es resolen amb el vot de qualitat del director.

7.2.3. Claustre científic de l'institut

El claustre científic és l'òrgan de deliberació de l'Institut. És presidit pel director d'aquest institut i constituït pels investigadors responsables de cada grup d'investigació en què s'estructura l'IRIE, un representant dels investigadors en formació, un representant dels investigadors associats, un representant del personal de suport científic i un representant del personal d'administració. El secretari del claustre científic de l'Institut serà elegit a la primera sessió de l'òrgan indicat.

El claustre científic de l'Institut té com a funció proposar al consell de l'Institut, per a l'estudi, aprovació i, si escau, elevació al consell rector de l'IRIE, totes aquelles mesures que consideri convenients per al millor funcionament de les activitats científiques, entre les quals s'inclou la modificació d'aquest reglament.

El claustre científic de l'Institut es reunirà almenys una vegada a l'any i serà convocat pel director de l'Institut. Així mateix, podrà reunir-se a iniciativa del director o, d'almenys, un terç dels seus membres.

7.2.4. Director de l'IRIE

El director té per funció gestionar i executar les funcions assignades al Consell de l'Institut. El director de l'IRIE és un investigador d'aquest institut.

El director de l'institut de recerca, que ha de ser doctor i tenir, almenys, un sexenni d'investigació reconegut, serà elegit entre els investigadors integrats en alguns dels grups de recerca que componen l'institut. El director ha de formar part necessàriament d'algun dels col·lectius que componen el personal acadèmic de la UIB. Serà nomenat pel Rector de la UIB a proposta del Consell Rector i exercirà les funcions de direcció, gestió ordinària i representació.

Les funcions del director són:

- a) Promoure la investigació de qualitat en l'àmbit de l'Educació i la Formació.
- b) Fer efectives les indicacions que dicti el consell rector.
- c) Elaborar-ne els pressuposts d'acord amb les propostes del consell de l'Institut.
- d) Vetllar per l'administració del patrimoni i dels béns de l'IRIE.

e) Elaborar la memòria anual de l'Institut i altres documents que hagi de presentar a les autoritats administratives, universitàries i educatives, d'acord amb la legislació vigent.

f) Harmonitzar el funcionament de grups investigadors i personal de l'IRIE per aconseguir la sinergia necessària per aconseguir els objectius de l'Institut.

El director de l'IRIE l'ha de nomenar el rector, d'acord amb el procediment que estableixen els estatuts de la UIB. La durada del mandat del director és la que prevegin els estatuts de la UIB.

7.2.5. Subdirector i secretari

L'Institut comptarà amb la figura d'un subdirector i un secretari, i ha d'establir, a l'acord de creació, les funcions que ha de desenvolupar cadascun. El càrrec de subdirector ha de recaure en un investigador de la CECU.

7.2.6. Consell assessor

Atesa la importància de l'educació i la formació per al present i futur de la societat balear, l'IRIE comptarà amb un consell assessor, en el qual hi haurà representats tots els agents socials.

7.2.7. Consell científic assessor extern

Es crearà un consell científic assessor extern integrat per persones de reconegut prestigi que corresponguin a cada una de les àrees d'investigació de l'IRIE.

Aquest consell científic es reunirà cada any per avaluar les activitats d'investigació i docents de l'IRIE. Periòdicament (cada tres anys) es faran auditories externes (les faran agències d'avaluació especialitzada), per poder-ne aplicar les recomanacions quan es consideri oportú.

Aquest consell podrà proposar al consell rector el canvi d'adscripció o la baixa dels investigadors i/o grups d'investigació de l'IRIE.

7.3. ÀREES I GRUPS DE RECERCA

7.3.1. Àrees de recerca

L'IRIE s'organitzarà funcionalment en àrees d'investigació. Les àrees seran formades pel conjunt de grups de recerca amb línies d'investigació afins.

Cada àrea ha de nomenar un coordinador d'àrea. El coordinador ha de pertànyer a un grup competitiu o emergent. L'elecció del coordinador es farà mitjançant elecció entre els caps de grup que integren l'àrea.

Cada àrea d'investigació ha de presentar un pla de recerca triennal en el qual s'especifiquin els objectius que es preveuen assolir durant aquest període. Anualment, cada àrea presentarà una memòria dels resultats obtinguts.

7.3.2. Grups de recerca

Els grups de recerca són els conjunts d'investigadors amb afinitat científica, investigadors en formació, investigadors associats i, eventualment, personal de suport científic i personal d'administració, que treballen de forma col·laborativa i estable per a desenvolupar projectes d'investigació.

L'IRIE s'organitzarà funcionalment en grups d'investigació, que seran les unitats mínimes d'estructuració de l'Institut. El caràcter multidisciplinari de l'Institut ha de permetre la participació d'investigadors de la UIB, de les seves escoles adscrites i de la CECU (centres educatius) però, com a eix aglutinador de tota la recerca en educació i formació, també abastaran els camps de la formació a l'empresa, la formació ocupacional i la formació al tercer sector.

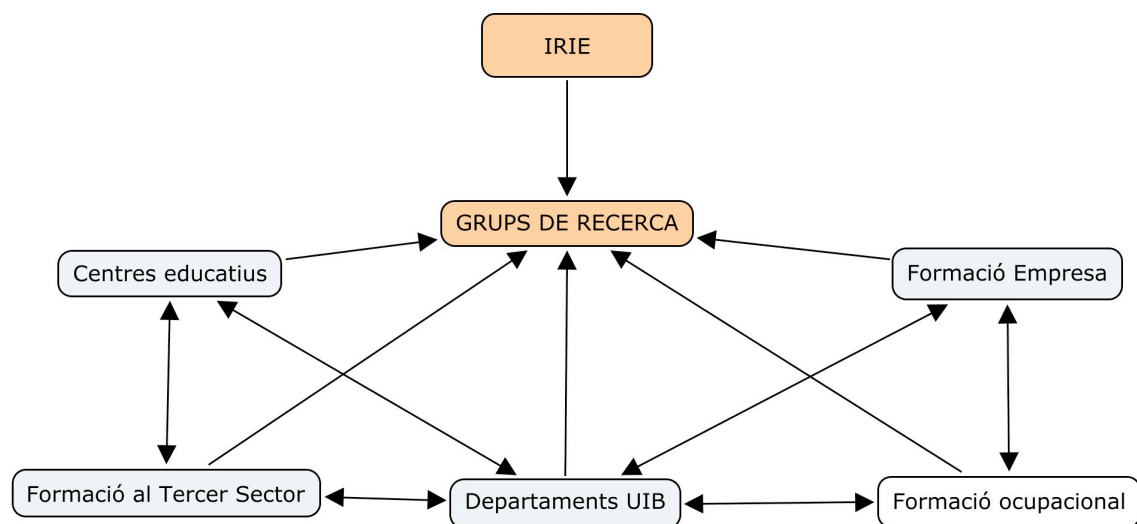

Figura 5. Els grups de recerca com a eix aglutinador de la recerca en educació i formació

Els grups de recerca reconeguts per l'IRIE s'organitzaran en quatre categories: (a) Competitius; (b) Emergents, (c) Grups associats i (d) investigadors individuals associats.

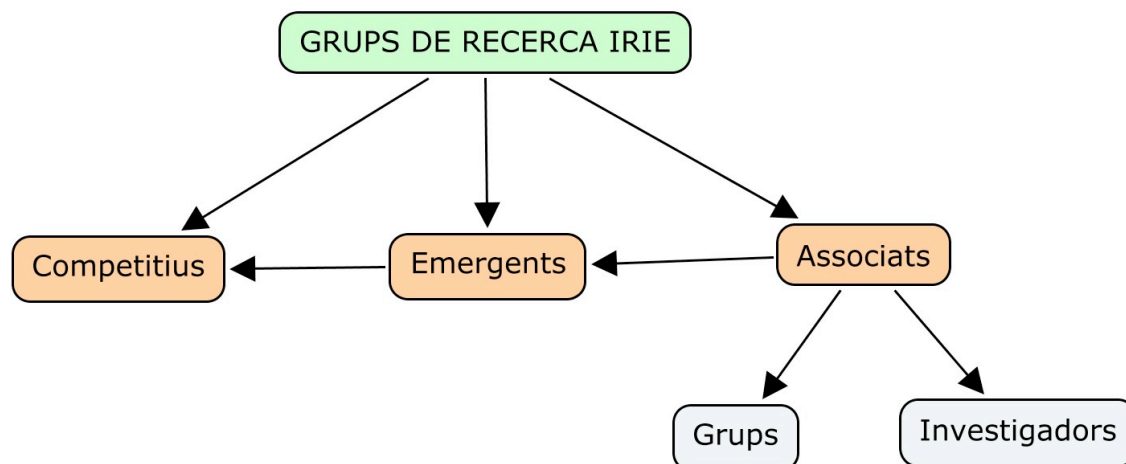

Figura 6. Grups de Recerca

a) Els grups de recerca competitius són els que, sota la direcció d'un Investigador Responsable (IR) i d'acord amb la "Guia de la convocatòria de grups competitius de la CAIB-2011", tenen les característiques següents: (a) activitat investigadora destacada; (b) acreditació d'una coherència mitjançant publicacions conjuntes; (c) participació en projectes comuns i/o d'activitat conjunta en interaccions amb sectors empresarials; (d) formació d'un notable nombre de becaris predoctorals i postdoctorals; (e) realització d'un important nombre de projectes d'investigació competitius; (f) realització de col·laboracions amb altres grups d'investigació de prestigi; i (g) amb preocupació per comunicar i divulgar socialment el desenvolupament de les seves investigacions.

b) Els grups de recerca emergents són tant els grups amb experiència reconeguda (grups de recerca UIB) com els que es creïn en el marc de l'IRIE. Els grups rebran el suport de l'Institut per desenvolupar la seva tasca investigadora, ja sigui com a independents o de forma col·legiada amb altres grups o investigadors individuals associats a l'Institut.

L'IRIE realitzarà plans de tutela per tal que els grups de recerca emergents que ho desitgin puguin optar a ser grups de recerca competitius en les properes convocatòries.

Per demanar la creació d'un grup d'investigació emergent adscrit a l'IRIE s'ha d'acreditar l'existència d'antecedents científics i objectius comuns d'investigació a través de projectes i publicacions originals. Aquesta acreditació no serà necessària en el cas que el grup de recerca estigui reconegut com a grup de la UIB.

Amb motiu de la creació de l'IRIE seran convidats a participar-hi com a grups promotors i participants els següents:

Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació

- Educació i ciutadania (EIC)
- Escola inclusiva i diversitat (GREID)
- Grup de recerca en educació intercultural (GREI)
- Grup Investigació Primera Infància (GIPI)
- Investigació en psicologia del desenvolupament i de l'educació (GIPDE)
- Tecnologia educativa

Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques

- Ciències de l'activitat física i l'esport (GICAFE)
- Estudis d'història de l'educació
- Investigació i formació educativa i social (GIFES)
- Teoria de l'educació i educació no formal

Departament de Psicologia

- Estudis de Gènere
- Investigació psicosocial en treball, organitzacions i recursos humans

Departament de Filologia Espanyola, Moderna i Llatina

- Ensenyança-aprenentatge de llengües estrangeres
- Lingüística Aplicada (GLA)
- Literatures en llengua anglesa: perspectives crítiques i tendències creatives

Departament d'Economia de l'Empresa i Departament d'Economia Aplicada

-Innovació metodològica aplicada a la docència de la comptabilitat (IMEDOC)

-4MAC. Recerca Turística i Educativa

Departament de Biologia

-Ciència, tecnologia i societat. Didàctica de la ciència (CTS_DC)

Departament de Filosofia i Treball social

-Estudis sobre la formació i evolució del vocabulari filosòfic

c) Els grups associats i els investigadors individuals associats són investigadors a nivell individual i grups que es puguin crear en el marc de l'IRIE. Tant els grups com els investigadors individuals associats (IIA) rebran el suport de l'Institut per desenvolupar la seva tasca investigadora, ja sigui a nivell independent o de forma col·legiada amb altres grups de l'Institut.

L'IRIE realitzarà plans de tutela per tal que els grups de recerca associats que ho desitgin puguin accedir a grups de recerca emergents.

Per demanar la creació d'un grup d'investigació associat adscrit a l'IRIE, s'ha d'acreditar l'existència d'antecedents científics i objectius comuns d'investigació a través de publicacions originals i projectes realitzats o en curs de realització.

La figura d'IIA tindrà un caràcter excepcional i està adreçada a doctors, alumnes matriculats en programes de doctorat sobre recerca educativa i persones amb reconegut prestigi investigador. L'IRIE treballarà perquè, en el seu cas, s'incorporin als grups de recerca de l'Institut.

Tot i que els grups i els investigadors associats formin part de l'IRIE, estaran adscrits a la direcció i les seves dades no s'inclouran com a activitat investigadora a efectes de l'acreditació de l'Institut. No obstant això, es consideren grups fonamentals de cara a millorar la seva producció investigadora i, mitjançant plans de tutela, poder constituir-se en el futur en grups emergents.

En el transcurs del procés de creació de l'IRIE es desenvoluparà un Pla de tutela per a la transformació dels actuals seminaris de l'ICE: (a) Seminaris del batxillerat a la Universitat i (b) Seminaris específics; en "Grups de recerca associats" o "Grups de recerca emergents" segons els casos. Els grups existents actualment i que seran convidats a participar en l'esmentat Pla són:

a) Seminaris del batxillerat a la Universitat:

Arts Plàstiques i Dibuix

Ciències de la Naturalesa

Ciències Socials

Economia

Filosofia

Física i Química

Llengua Castellana i Literatura

Llengua Catalana i Literatura

Llengües Clàssiques

Llengües Estrangeres

Matemàtiques

Tecnologia

Música

b) Seminaris específics:

Seminari d'Astronomia (Grup SPAAIS)

Seminari de Didàctica

Seminari de Ciències Socials

Seminari d'Educació Física

Seminari d'orientadors

Seminari de Ciències Experimentals

Seminari d'Escoles Cooperatives

Seminari de Filosofia

Seminari d'Infantil

Seminari de Llengües Clàssiques

Seminari de Llengües Estrangeres

Seminari d'Assessorament, Suport i Investigació en Pedagogia Sistèmica (Grup GASIPS)

Seminari Fòrum Europeu d'Administradors de l'Educació

Seminari d'Alfabetització Ambiental

8. ÀREES TRANSVERSALES

L'Institut estarà estructurat en tres grans àrees transversals:

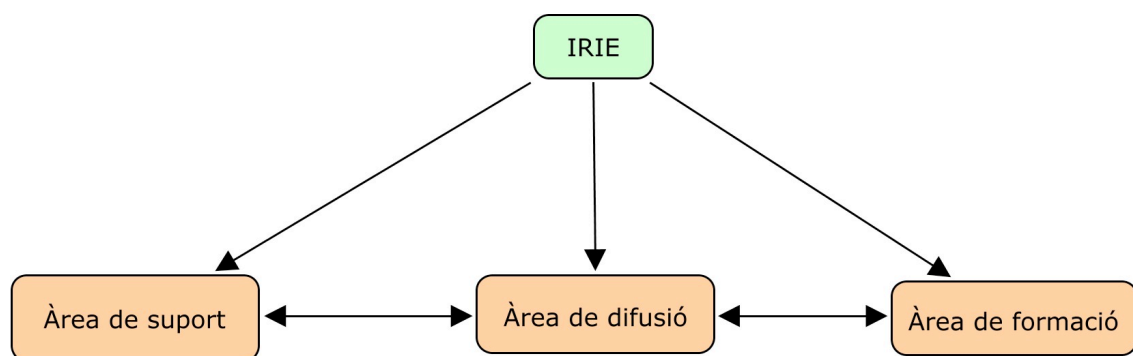

Figura 7. Àrees transversals de l'IRIE

8.1. ÀREA DE SUPORT

Els seus àmbits d'actuació es dividiran en distints blocs.

a) Bloc d'Assessorament Metodològic:

Comptarà amb el Servei d'Assessorament a la Recerca (SAR), amb els objectius següents :

1. Orientar els investigadors en recerca educativa en tots els àmbits, tant en els nivells d'educació formal (infantil, primària, secundària i ensenyament superior), com en altres àmbits d'educació no formal i informal.
2. Assessorar sobre les diverses problemàtiques a l'hora d'iniciar una recerca, portar-la a terme, preparar-ne l'informe corresponent o difondre'n els resultats.

El SAR comptarà amb un equip d'especialistes de l'àmbit de la metodologia, que abasten els diversos aspectes propis de la recerca en sentit ampli (recerca documental, plantejament i disseny, elaboració d'instruments, recollida de dades, tractament de la informació, anàlisi de dades, assessorament informàtic, redacció i presentació d'informes, projectes i/o articles científics, etc.)

b) Bloc de prestació de serveis de desenvolupament:

- Gestió de contractes de transferència de coneixement (article 83 LOU)
- Catàleg d'ofertes de transferència de coneixement (a càrrec dels grups de recerca) orientades a tots els sectors educatius i formatius
- Diagnòstic de necessitats de transferència de coneixement als àmbits socioeducatius emergents i formatius
- Base de dades de formadors i assessors
- Bloc d'informació per a investigadors, amb les tasques següents:
 - Convocatòries
 - Congressos i seminaris
 - Novetats de l'Institut

c) Bloc de documentació i indexació:

L'objectiu és atendre les necessitats de documentació, indexació i coneixement dels membres de l'Institut. Els serveis estaran orientats principalment als usuaris interns de l'Institut, així com a tots els professionals de la UIB i la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats. Entre d'altres, comptarà amb les tasques següents:

- Suport per a la recerca documental

- Indexació de les produccions dels grups de recerca a les principals bases de dades educatives

- Obtenció de documents

- Suport per a la qualitat de la referència

- Alertes i servei de difusió selectiva d'informació (DSI)

d) Bloc de suport als grups de l'Institut, amb les tasques següents:

- Plans de tutela per a grups de recerca

- Gestió de llicències per a treballs de recerca

- Convocatòries de recerca pròpies o finançades per altres entitats

e) Bloc de premis i ajuts a la innovació, que gestionarà les convocatòries següents:

- Premis per a Experiències Educatives Innovadores (CECU). Ajuts convocats per la CECU per a l'elaboració de propostes pedagògiques basades en experiències educatives a les etapes d'educació infantil, primària i secundària.

- Ajuts per a projectes d'innovació i millora de la qualitat docent (UIB)

f) Bloc de relacions exteriors:

- Pla d'intercanvi d'investigadors. Es potenciarà l'intercanvi d'investigadors entre diferents instituts de recerca estatals i internacionals.

- Convenis amb altres instituts de recerca educativa. L'IRIE establirà convenis de cooperació amb altres instituts de recerca en educació i formació.

- Participació en xarxes internacionals. L'IRIE potenciarà i facilitarà que els grups de recerca participin i creïn xarxes de recerca estatals i internacionals.

- Base de dades de grups de recerca internacionals. L'IRIE mantindrà al dia una base de dades de grups de recerca internacionals per tal de facilitar el treball conjunt i l'intercanvi d'investigadors.

Així mateix comptarà amb el:

g) Bloc de Material didàctic i divulgació educativa (CECU):

Posarà a l'abast del professorat els materials i el suport documental per poder dur a terme la tasca docent. L'objectiu és donar suport a l'aprenentatge, la docència i la investigació a través de l'accés a tots els recursos disponibles: des del fons bibliogràfic i documental propi, fins a la consulta de qualsevol font d'informació electrònica i bases de dades especialitzades.

8.2. ÀREA DE DIFUSIÓ

Estarà formada pels blocs d'intervenció següents

a) Bloc de congressos i jornades

1. Congressos propis de l'IRIE:

-CIE. Congrés d'Investigació Educativa. S'hi presentaran els resultats de les recerques realitzades pels grups de l'Institut. A partir de la segona convocatòria, s'hi presentaran les recerques realitzades en el període comprès entre dues edicions consecutives.

-SIE. Simposi d'Innovació Educativa. S'hi presentaran els resultats de les innovacions realitzades. A partir de la segona convocatòria, s'hi presentaran les innovacions dutes a terme en el període comprès entre dues edicions consecutives

C o n g r é s
d'Investigació
E d u c a t i v a

S i m p o s i
d'Innovació
E d u c a t i v a

2. Congressos i Jornades pròpies dels grups de recerca de l'IRIE

-Jornades i Congressos internacionals.

b) Bloc de publicacions

1. Revistes i publicacions pròpies de l'IRIE

-Revista IN (avaluació cega)

-Revista d'Innovació i Recerca a les Illes Balears (Innovib, en conveni intern amb Redined)

01 - Setembre, 2012

R e v i s t a
electrònica
d'Investigació i
Innovació
educativa i
socioeducativa

01 - Setembre, 2012

Recursos i
recerca
educativa
de les Illes
Balears

-Informes de recerca (*reports*)

01 - Setembre, 2012

-FIRIE. Full informatiu sobre les recerques i les innovacions en curs i finalitzades

-Innovacions.cat. Base de dades de projectes de recerca i d'innovació educativa

 iNNOVIB.CAT

La web de les bones pràctiques educatives

2. Altres publicacions (informes, etc.)

-Bloc de Web i xarxes socials

- Web de l'IRIE
- Presència de l'IRIE a les xarxes socials (Facebook, Twitter, canal Youtube, etc.)
- Servei de suport per a la creació i manteniment de webs dels grups de recerca

8.3. ÀREA DE FORMACIÓ

Estarà formada per un doctorat i per diversos blocs competencials.

- a) Doctorat en Recerca i Innovació en educació
- b) Bloc de formació per a la recerca i la innovació

En el marc d'aquest àmbit es tindrà especial cura de la formació per a la iniciació a la investigació

- Doctorands
- Titulars de les llicències per a treballs de recerca (CECU)
- Investigadors dels grups de recerca i investigadors associats

- c) Bloc de formació del personal docent i investigador de la UIB
- d) Bloc de Formació Permanent del Professorat no universitari

Participació en formacions realitzades a càrrec del Servei de Formació del Professorat i dels CEP de la CECU.

- e) Bloc de Formació de Postgrau
 - Realització de postgraus propis adreçats als professionals del sector
 - Participació en màsters universitaris

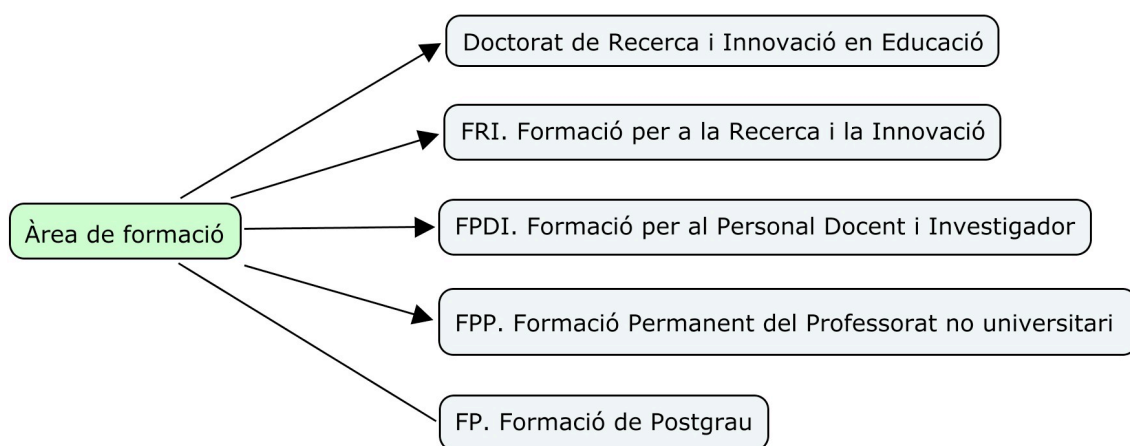

Figura 8. Àrea de Formació

9. RECURSOS HUMANS

L'IRIE serà format per investigadors, personal de suport científic i personal d'administració i serveis.

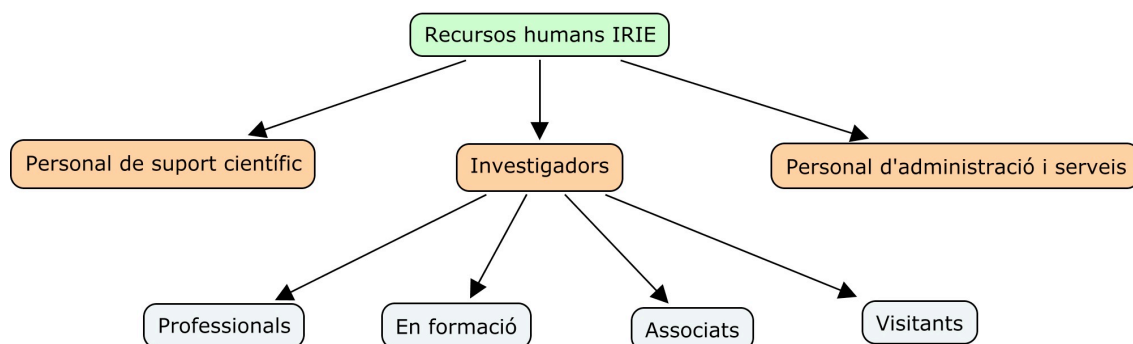

Figura 9. Recursos humans

a) **Investigadors.** Són professionals de la UIB i del sistema educatiu de les Illes Balears que tenen una dedicació total o parcial a la investigació, integrats en algun dels grups d'investigació reconeguts per l'IRIE. Aquesta categoria requereix la ratificació explícita per part del consell rector de l'IRIE. Es pot fer un conveni amb altres institucions d'investigació sobre l'adscripció d'investigadors o grups d'investigació.

b) **Investigadors en formació.** Personal becari i contractat adscrit al l'IRIE per al desenvolupament de projectes d'investigació específics.

c) **Investigadors associats.** Participants de projectes d'investigació concrets, que no formen part d'un grup d'investigació reconegut a l'IRIE.

d) **Investigadors visitants.** Investigadors de centres d'investigació estatals o estrangers, personal docent que gaudeixi de períodes sabàtics, etc., que desenvolupin estades breus i clarament limitades en el temps a l'IRIE.

e) **Personal de suport científic.** Adscrit a l'IRIE des de les institucions participants o contractat per complir aquestes funcions.

f) **Personal d'administració i serveis.** Adscrit a l'IRIE des de les institucions participants o contractat per complir aquestes funcions.

Adscripcions del personal investigador

1. Les adscripcions a l'IRIE es revisaran periòdicament, d'acord amb una avaluació científica externa que encarregarà el consell rector.

2. Són renovables d'acord amb els criteris que fixi el consell de l'Institut i aprovi el consell rector.

10. RECURSOS MATERIALS

L'IRIE tindrà les seus o delegacions que les institucions titulars considerin convenient. No obstant això, i en la mesura de les possibilitats pressupostàries, a l'hora de realitzar la distribució geogràfica de les seus o delegacions es tindrà en compte la insularitat de la comunitat autònoma i per tant es procurarà descentralitzar la gestió i l'oferta de serveis de l'Institut.

Les seus o delegacions estaran dotades de:

- Espai de reunions per a grups de recerca

- Equips científics, dotació informàtica i programari adient per a recerques qualitatives i quantitatives.

Així mateix s'incorporarà a l'IRIE el Museu de l'Educació de les Illes Balears (CECU), que serà un element fonamental per a la realització dels plans següents :

- Pla de foment de la investigació sobre la història de l'educació a les Illes Balears

-Pla de transferència del coneixement: exposicions i publicacions.

11. COORDINACIÓ I COL·LABORACIÓ

L'IRIE no pretén duplicar serveis i unitats existents a la UIB i la CECU, per la qual cosa establirà relacions de col·laboració i coordinació amb tots els existents, d'entre els quals destacam:

UIB	CECU
-OSR (Oficina de Suport a la Recerca)	- IAQSE (Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu)
-OCIHE (Oficina de Convergència i Harmonització Europea)	-Servei de Formació
-CEP (Centre d'Estudis de Postgrau)	-Centres de Professorat
-Fundació Universitat-Empresa	-Departament d'Inspecció Educativa
-Fundació General de la UIB	-Institut per a la convivència i l'èxit escolar
-CTI (Centre de Technologies de la Informació)	-Institut per a l'Educació de la Primera Infància
-Edicions UIB	-Sistema d'Innovació de les Illes Balears
-Campus Extens	-Programa de gestió de qualitat i millora contínua
-SEQUA (Servei d'Estadística i Qualitat Universitària)	-IBIT (Fundació Illes Balears Innovació Tecnològica)
-Servei de Biblioteca i Documentació	
-Servei de Comunicació	
-Servei d'Informació	
-SRI (Servei de Relacions Internacionals)	

Taula 4. Relacions de col·laboració i coordinació

12. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Carro, L. (2000). La Formación del profesorado en investigación educativa: una visión crítica. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 39, pp. 15-32.

Colom, A. (2005) Les ciències de l'educació i la recerca universitària a Catalunya i a les Illes Balears. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, 2005, pp. 268-283.

Comisión de las Comunidades Europeas (2003). *Los investigadores en el espacio Europeo de Investigación: una profesión con múltiples carreras*. Bruselas: Comisión de las Comunidades Europeas.

Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació (2008). Pla de Ciència, Tecnologia i Innovació de les Illes Balears (2009-2012). Palma: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació. Govern de les Illes Balears.

De la Orden y Mafokozi (1999). La Investigación educativa: naturaleza, funciones y ambigüedad de sus relaciones con la práctica y la política eudecativas. *Revista de Investigación Educativa*, Vol 17, núm. 1, pp. 7-29.

March, M. (2004). Elements per a l'anàlisi sobre la investigació educativa a les Illes Balears. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, 2004, pp. 186-199.

Niemi, H. & Jakku-Sihvonen, R. (2011). Una formación del profesorado basada en la investigación. A: Jakku-Sihvonen, R. & Niemi, H. (2011). *Aprender de Finlandia. La apuesta por un profesor investigador*. Madrid: Ministerio de Educación y Ediciones Kaleida Forma.

OCDE (2002). *Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development. Frascati Manual*. París: OCDE.

Oliver, M.F. (2006). Cinquanta anys d'investigació educativa a les Illes Balears (1956-2005): una aproximació bibliomètrica. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, 2006, pp. 314-351.

Orte, C. i Pascual, B. (2007). La investigació educativa a la UIB: anàlisi dels projectes d'investigació (1997-2006). *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, 2007, pp. 224-243.

Tejedor, F. J. (2004): "Investigación educativa. ¿Hacia dónde vamos", en Buendia, L. y otros (ed): *Temas fundamentales de la investigación educativa*. La Muralla, Madrid, pp. 63-104

Teixidó, J. (2006). *La Recerca Educativa a la Universitat de Girona. Proposta de futur*. Girona: Universitat de Girona. Disponible a:

http://www.joanteixido.org/doc/investigacioeducativa/reerca_educativa.pdf

13. LEGISLACIÓ

LOE. Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo , de Educación (BOE núm 106 de 4 de mayo de 2006).

LOU. Ley Orgánica 6/2001, de diciembre de Universidades (BOE núm. 307, de 24/12/2001) modificada por Real Decreto Ley 9/2005, de 6 de junio (BOE núm. 135, de 7/6/2005 i per la Ley Orgánica 4/2007, de 12 de abril, por la que se modifica la Ley Organica 6/2001, de 21 de diciembre, de Universidades (BOE núm. 89, de 13/4/2007).

Ley 14/2011, de i de junio , de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación (BOE núm. 131 de 2 de junio de 2011).